

**Ilmiy faoliyat natijalarini nashr etish uchun tavsiya etilgan nashrlar
ro'yxatiga kiritish uchun ilmiy nashrlarga qo'yiladigan
ilmiy etiket talablari**

1. Nashrda ilmiy maqolalar, ilmiy tahlillar, ilmiy sharhlar va fikrlar nashrning asosiy mazmuni ilmiy fanlar va/yoki ilmiy mutaxassislik guruhlariga muvofiq bo'lishi lozim.

Nashr 2 yil davomida kamida 8 ta sonli chop etilishi kerak.

Nashr muharrir tomonidan olingan, uning mavzusiga mos keladigan barcha materiallarni ekspertizadan o'tkazish maqsadida ko'rib chiqishi kerak. Barcha retsenzentlar ko'rib chiqilayotgan materiallar mavzusi bo'yicha malakali mutaxassislar bo'lishi kerak. Taqrizlar tahririyatda elektron shaklda 5 yil saqlanadi.

Nashr muharrirlari taqdim etilgan materiallar mualliflariga taqrizlar yoki asoslantirilgan rad etish nusxalarini yuborishlari shart.

2. Tahririyat hay'ati va (yoki) tahririyat kengashi tarkibiga tegishli bilim sohasini rivojlantirishga salmoqli hissa qo'shgan kamida 10 nafar mutaxassis – Bosh muharrir Scopus yoki Web of science da H-indeksi 5 dan kam emas hamda kamida 2 a'zosini N-indeksi 3 dan kam bo'lmasligi, xorijiy a'zolar ulishi kamida 40% gacha bo'lishi kerak.

3. Halollik va haqiqiylik: Taqdim etilgan tadqiqot natijalari haqiqiy va halol ma'lumotlar va usullarga asoslanganligi.

4. Maxfiylik: mualliflar va taqrizchilarning maxfiyligini himoya qilish. Shaxsiy ma'lumotlardan foydalanish tegishli shaxslarning roziligi bilan amalga oshirilishi kerak.

5. Betaraflik va xolislik: ilmiy maqolalarni taqriz berish va nashr etishda qaror qabul qilish jarayonida tarfkashlikka yo'l qo'ymaslik.

6. Plagiat va o'z-o'zini takrorlashdan saqlanish: Manbaga to'g'ri havola qilmasdan boshqalarning ishini nusxalash yoki ishlatishdan saqlanish va bir xil tadqiqotni bir nechta jurnallarda nashr mumkin emas (ikki marta nashr).

7. Shaffoflik va ishonchlilik: moliyalashtirish manbalari, manfaatlar to'qnashuvi va nashrga ta'sir qiluvchi boshqa barcha muhim jihatlar bo'yicha to'liq shaffoflikni ta'minlash.

8. Taqriz qilishda axloqiy me'yorlarga rioya qilish: Taqrizchilar obyektiv va adolatli baholashlari va qo'lyozmalarning maxfiyligini saqlashlari kerak.

9. Javobgarlik va xatolarni tuzatish: Tashkilotlar nashr etilgan materiallardagi xatolar yoki noaniqliklarni ko'rib chiqish va tuzatishga tayyor bo'lishi kerak.

10. Ilmiy mualliflarning huquqlarini himoya qilish: mualliflarning ilmiy ishlari va tadqiqot natijalari uchun munosib baho olishlarini ta'minlash.

11. Tahrirlash va nashr etishdagi axloqiy muammolar: jurnallar ilmiy materiallarni tahrirlash va nashr etishda yuqori axloqiy me'yorlarni saqlashi kerak.

12. Mualliflik va hissalarini e'tirof etish: tadqiqotga katta hissa qo'shganlarga mualliflik huquqi berilishi kerak. Har bir muallif o'z hissasini ko'yidagi turlar bo'yicha tan olinishi kerak:

Asosiy muallif (Birinchi muallif): Bu tadqiqotga asosiy hissa qo'shgan, tajribalar o'tkazgan, ma'lumotlarni tahlil qilgan yoki maqolaning birinchi versiyasini yozgan muallif. U ko'pincha tadqiqot guruhining rahbari bo'lib, ishning umumiy sifati uchun javobgardir.

Hammualliflar: Bular tadqiqotga hissa qo'shgan boshqa olimlar yoki tadqiqotchilardir. Ularning hissasi ma'lumotlar to'plashdan tortib maslahat yoki maqolani tahrirlashgacha bo'lishi mumkin. Maqoladagi ulishi va mualliflik huquqlarini taqsimlash ularning hissasiga qarab farq qilishi mumkin.

Oxirgi muallif: Bu odatda tadqiqot yoki guruh rahbari bo'lgan muallif. U g'oyaning umumiy yo'nalishi, tadqiqotni moliyalashtirish yoki asosiy qarorlarni qabul qilish uchun javobgar bo'lishi mumkin. Ba'zi fanlarda oxirgi muallif mualliflar ro'yxatida oxirgi o'rinda qayd etilishi mumkin.

Taklif etilgan yoki hissa qo'shuvchi mualliflar: Ba'zida ekspertlar yoki mutaxassislar ekspert xulosasi yoki maslahat berish kabi muayyan hissa qo'shish uchun taklif qilinishi mumkin. Agar ular tadqiqotga katta hissa qo'shgan bo'lsa, mualliflar ro'yxatiga kiritilishi mumkin.

Korispondent (muxbir): Bu muallif jurnal noshirlari bilan aloqa qilish, shu jumladan muharrirlar bilan muloqot qilish, maqolani taqdim etish va nashrga oid savollarga javob berish uchun javobgardir.

13. Sun'iy intellektdan (SI) foydalanish bilan bog'liq axloqiy standartlar:
Sun'iy intellektdan foydalanishning oshkor etilishi: Agar SI ma'lumotlarni ishlab chiqarish yoki tahlil qilish uchun ishlatilgan bo'lsa, bu metodologiyada aniq qayd etilishi va materiallar va usullar bo'limlarida qayd etilishi kerak.

Sifat nazorati: SI tomonidan yaratilgan ma'lumotlarning to'g'ri talqin qilinishi va ilmiy xulosalar uchun yetarli darajada ishlatilishini ta'minlash mualliflarning mas'uliyatidir.

Ma'lumotlarni qayta ishlash uchun sun'iy intellektdan foydalanganda maxfiylik va ma'lumotlar xavfsizligiga oid axloqiy standartlarga rioya qilish muhimdir.

Natijalar uchun javobgarlik: Mualliflar SI yordamida olingan natijalar uchun mas'uldirlar va ularning ilmiy to'g'riligini asoslashga tayyor bo'lishlari kerak.

14. Noqonuniy xatti-harakatlar to'g'risidagi da'volar

Jurnallarda ayblovlar bilan ishlashning aniq jarayoni bo'lishi kerak, lekin ular jurnal yoki nashriyot e'tiboriga yetkazilishi kerak. Jurnallar nashrdan oldin va keyin qonunbuzarlik haqidagi da'volarga jiddiy yondashishlari kerak. Siyosat xabar beruvchining da'volariga javoblarni o'z ichiga olishi kerak.

15. Shikoyat va appelyatsiya:

Jurnallarda jurnalga, uning xodimlariga, tahririyatga yoki nashriyotga qarshi shikoyatlarni ko'rib chiqish jarayoni aniq tasvirlangan bo'lishi kerak.

16. Ma'lumotlar va qayta ishlab chiqarish

Jurnallar ma'lumotlarning mavjudligi siyosatini o'z ichiga olishi, o'z sohasidagi standart amaliyotga muvofiq klinik sinovlar, boshqa tadqiqotlar haqida hisobot berish va ro'yxatdan o'tkazish bo'yicha ko'rsatmalardan foydalanish.

17. Etik nazorat

Etik nazorat nashrga ruxsat berish siyosatini, aholining zaif qatlamlari haqida nashr etishni, hayvonlardan foydalangan holda tadqiqotlarni axloqiy o'tkazishni, odamlardan foydalangan holda tadqiqotni axloqiy o'tkazishni, maxfiy ma'lumotlar bilan ishlashni va axloqiy biznes/marketing amaliyotlarini o'z ichiga olishi kerak.

18. Intellektual mulk

Barcha intellektual mulk siyosatlari, jumladan mualliflik huquqlari va nashriyot litsenziyalari aniq tavsiflangan bo'lishi kerak. Bundan tashqari, nashr bilan bog'liq har qanday xarajatlar mualliflar va o'quvchilar uchun tushunarli bo'lishi kerak. Plagiat va ortiqcha/bir-biriga o'xshash nashrlar nima ekanligini ko'rsatish kerak.

19. Jurnal boshqaruvi

Tahririyat nuqtayi nazaridan mustaqil jurnalni samarali boshqarish uchun biznes modeli, siyosatlar, jarayonlar va dasturiy ta'minotni o'z ichiga olgan yaxshi tavsiflangan va joriy qilingan infratuzilma, shuningdek, tahririyatlar va tahririyat xodimlarini samarali boshqarish va malaka oshirish kerak.

20. Mutaxassislarni baholash jarayonlari

Barcha mutaxassislarni tekshirish jarayonlari shaffof tarzda tavsiflanishi va yaxshi boshqarilishi kerak. Jurnallar muharrirlar va sharhlovchilar uchun treninglar o'tkazishi va o'zaro baholashning turli jihatlari, xususan, ko'rib chiqish jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan manfaatlar to'qnashuvi, murojaatlar va nizolarni hal qilish uchun tegishli ko'rib chiqish modellari va jarayonlarini qabul qilish bo'yicha siyosatga ega bo'lishi kerak.

Tekshiruvdan o'tgan ilmiy nashr ilmiy mutaxassislikdagi uchtdan ko'p bo'lmagan sohalari bo'yicha, jami - beshtadan ko'p bo'lmagan ilmiy mutaxassisliklar guruhi bo'yicha kiritilishi mumkin.

21. Jurnallarni va ilmiy maqolalarni halqaro ilmiy bazalarga indeksatsiya qilish:

Xalqaro ilmiy bazalarga indeksatsiya qilishdan oldin ilmiy metrika ma'lumotlarini Impact Factor va CiteScore ma'lumotlari shaffofligi va to'g'riligi e'tibor qaratish kerak. Bunda ma'lumotlarni sun'iy oshirish yoki ma'lumotlarni hisob kitob qilish to'g'risida ma'lumotlar o'zgartirib ko'rsatilgan bazalarda indeksatsiya qilish (Journal Impact Factor, Global Impact Factor, International Impact Factor Sevices, Directory of Research Journals Indexing, Open Academic Journals Index, Scientific Indexing Services, General Impact Factor, InfoBase Index, International Society for Research Activity, Scientific Journal Impact Factor, Scientific Research Publishing Inc, Academic Journals Database, Academic One File, Advanced Science Index, Impact Factor Search, Universal Impact Factor) man etiladi.

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2024-yil 31.01.24 daqi
24 -son buyruqiga 2-ilova

Ilmiy jurnallarda chop etiladigan ilmiy maqolalar mazmuni va sifatiga bo'lgan umumiy texnik talablar

1. ISSN raqami Muqovada jurnal uchun mavjud bo'lgan barcha ISSN lar joylashtiriladi (formatlar - bosma va onlayn, agar mavjud bo'lsa). Agar nashrning qo'shimcha tituli bo'lsa, titul xam ko'rsatiladi. Ikkala ISSN ham jurnal veb-sayti sarlavhasida ko'rsatiladi. Abbreviatura va raqamli belgilar o'rtasi bo'sh qoldiriladi va hech qanday so'z yoki belgilar yozilmaydi ISSN jurnalning veb-saytida ko'rinarli, qidirish uchun qulay joyda taqdim etiladi va saytdan osongina ko'chirilishi ko'zda tutiladi. Shu sababga ko'ra ISSN HTML formatida taqdim etilishi tavsiya etiladi (rasm, jpg, tiff va boshqa formatlarda mumkin emas). <https://portal.issn.org/> portalidan ro'yxatdan o'tgan bo'lishi shart.

2. Jurnalning muqovasi: nomlanishi ikki tilda (o'zbek va ingliz) yoki lotin grafikasida va nashrning tartib raqami ko'rsatiladi Muqovada o'zbek tilidagi asosiy nomlanishi (agar mavjud bo'lsa) va ingliz tilidagi parallel nomlanishi ko'rsatilishi kerak. Muqovada ko'rsatilgan jurnal nomi chet ellik o'quvchi uchun to'g'ri o'qiladigan va tushunarli bo'lishi kerak. Muqovada ko'rsatilgan barcha nomlanishlar ISSN reestrda ro'yxatdan o'tgan bo'lishi kerak. Muqovadagi asosiy va birinchi nomlanishi ISSN reestrda *key title* sifatida ko'rsatilgan nomlanish bo'lishi kerak. Ingliz tilidagi parallel (ikkinchi) nom kichikroq bosma shaklda berilishi lozim. Jurnal nomi transliteratsiya qilingan versiyasi muqovada ko'rsatilmaydi. Transliteratsiya chet elga tushunarli bo'lgan inglizcha so'z bilan o'xshashligi sababli istisno sifatida tarjima shakli o'rnida ishlatiladi (masalan, *Onkologiya* yoki *Onkologiia* yoki *Onkologia*). Boshqa tillarda transliteratsiyaning bunday varianti yo'qligini ham inobatga olish muhim.

3. Jurnalning nomi:

Jurnalning nomi jurnalning asosiy mavzusini aks ettirishi va jurnal qaysi fan sohasiga tegishli ekanligini aniq ifodalashi kerak.

Nomlanishi bitta so'zdan iborat qisqa imlo yoki jurnalning tematik sohasida (asosiy nomlanish sifatida) qabul qilinmagan, jurnal yunalishini belgilab berolmagan qisqartmalar bilan nomlanmasligi kerak.

Agar nomi mavzuni bilvosita tavsiflasa, nomini aniqlaydigan subtitr berish lozim. Biroq, iqtibosni murakkablashtiradigan umumiy so'zlarni berish orqali

nomlanishni uzaytirish maqsadga muvofiq emas (“istiqbollar, fikrlar, faktlar” va hokazo.).

Nomi juda uzun bo‘lmasligi kerak. Butun mavzuni aks ettirish va mavzuni aks ettirishni anglatmaydigan umumiy va ko‘p sonli so‘zlarni kiritish bilan qiyinlashtirmaslik muhimdir.

Ilmiy jurnal nomidagi an’anaviy va odatiy so‘zlar “jurnal” va “Journal” dir. Ta’rischi tashkilot nomini kiritishini va bundan keyin Axborotnoma so‘zi bilan yakunlash kabi nomlanishdan foydalanmaslik tavsiya etiladi.

Jurnal so‘zini o‘z ichiga olgan bo‘lsa ham, ta’rischi tashkilot nomini o‘z ichiga olgan jurnal nomlanishidan qochish lozim.

Ingliz tilida so‘zlashadigan muhitda jurnal nomlariga Problems so‘zini kiritish odat emas (Ulrich’s ning manbalariga ko‘ra, bunday nomlar 500 dan oshmaydi, aksariyati ingliz tilida bo‘lmagan jurnallarning nomlari).

Lotin grafikasidagi nomi (ingliz tilida yoki transliteratsiya qilingan) xorijiy jurnallarning mavjud nomlanishlariga mutlaqo mos kelmasligi kerak. Ingliz tilida bunday nomlangan jurnal mutlaqo yo‘qligini diqqat bilan tekshirish kerak. Agar tasodif bo‘lsa, ayniqsa xalqaro ma’lumotlar bazasiga kiritilgan nufuzli jurnal bilan O‘zbekiston so‘zini kiritish kerak.

Jurnalning ingliz tilidagi nomi o‘zbek tilidagi nomlanishga to‘g‘ri kelmasligi mumkin (Diabetes Mellitus), ya’ni uning aynan tarjima so‘zi bo‘lmasligi mumkin.

Ingliz tilida nomlanishdagi asosiy atamalar ingliz tilida so‘zlashadigan muhitda ishlatiladigan terminologiyaga mos kelishi kerak.

Jurnal nomining o‘zbek va inglizcha versiyalarida ko‘plab so‘z qo‘shimchalari va birikmalaridan xoli bo‘lishligi tavsiya etiladi. Bu sarlavhani uzaytiradi va iqtibos keltirishni murakkablashtiradi.

Maqolalarning turli xil chiqish ma’lumotlari (chiqish sahifalari) bo‘lgan jurnalning ikkita til versiyasi bir xil nomga ega bo‘lmasligi kerak. Agar jurnal ingliz tilidagi parallel versiyasiga ega bo‘lsa va jurnal maqolalarida boshqa chiqish ma’lumotlari (maqolalarning chiqish sahifalari) bo‘lsa, unda jurnal nomi boshqacha bo‘lishi yoki jurnal maqolasini tavsiflashda ishlatiladigan boshqa subtitrga ega bo‘lishi kerak.

Jurnal nomlanishining bir xil tilda bir nechta versiyalari bo‘lishi mumkin emas (ayniqsa, ularning barchasini jurnalda ishlatish). Birinchidan, bu institut va universitetlarning Axborotnomalariga tegishli.

Jurnal nomi lotin tili alifbosida har bir maqolaning sahifalarida va jurnalning muqovasida bo‘lishi kerak.

4. Bosib chiqarish dizayni: dizayn / verstka

Jurnalning bosma dizayni (dizayni, kompyuter tartibi CorelDraw, Adobe Illustrator, Adobe Photoshop, QuarkXPress, Adobe InDesign, Adobe Frame Maker, Ventura Publisher, TeX/LaTeX/LyX, Scribus) zamonaviy bo'lishi kerak, matn, rasmlar, matematik apparatlar va boshqalar bilan bir vaqtda ishlashga imkon beradigan ixtisoslashtirilgan nashriyot dasturlarida ishlab chiqilgan bo'lishi kerak.

5. Jurnalning davriyligi / hajmi (maqolalar soni)

Xalqaro ilmiy bazalarda e'lon qilingan jurnalning davriyligi yil davomida har qanday bo'lishi mumkin (yiliga bitta nashr — yilnoma yoki xar chorak va oylik).

ISSN registrida belgilangan davriylikni ko'rsatish va unga rioya qilish tavsiya etiladi. Shuningdek, ISSN reestrda davriylik o'zgarishini qayd etish maqsadga muvofiqdir.

Yil davomida jurnalning sonlarini nashr etish jadvalini veb-saytga joylashtirish lozim.

Jurnalning maxsus sonlarini nashr etish mumkin va ular indekslanadi, lekin faqat e'lon qilingan davriylik doirasida bir yil, hajm, nashr raqami bo'lgan hollarda.

Ushbu fan sohasida qabul qilingan jurnal hajmiga rioya qilish lozim.

Maqolalar soni bo'yicha jurnalning katta hajmi asoslanishi va uning tahririyati hajmi va tarkibiga mos kelishi kerak.

Maqolalar sonini yildan-yilga cheksiz oshirishni odat qilinishi mumkin emas. Jurnalning hajmi barqaror bo'lishi kerak. Kichik o'zgarishlarga ruxsat beriladi.

6. Jurnal tashkil etilgan yili

Tashkil etilgan yil jurnalning bosma nashrining nashriyot sahifasida va jurnalning veb-sayti bo'limida ko'rsatilishi kerak Jurnal *haqida/ About yoki bosh / Home sahifalarda*.

7. Sonlarni raqamlash

Tanlangan raqamlash usuli/turi (shuningdek sahifalarni raqamlash- (paginatsiya) sahifalashga qarang) xalqaro standartlarga mos kelishi va iqtibos keltirishda xatoliklarga yo'l qo'ymasligi kerak.

Raqamlash xatolari tufayli iqtiboslarni yo'qotmaslik uchun Raqamli obyekt identifikatorlaridan ma'lumotnomalarda foydalanish, shuningdek har bir maqolaning metama'lumotlarida iqtibos / iqtibos uchun maqolani qanday keltirish bo'yicha tavsiyalar mavjudligiga muhim (pastga qarang).

Raqamlash turidan foydalanganda-hajm (tom) va davriy raqam ma'lumotlari har doim bir-biridan ajralmagan holda ishlatilishi kerak (maqolalarning kolontitullarida, tavsiyalarda, qanday iqtibos keltirishda, nashriyot sahifasida va hokazo). Jurnalning har bir joyida- veb-saytida faqat davriy raqamini keltirib, tomiga e'tiborsizlik qilinishi mumkin emas.

8. Sahifalash-jurnaldagi sahifalarni raqamlash

Yil davomida boshidan oxirigacha sahifalash-sahifani ketma ketlik raqamlash tamoyilidan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Shunday qilib, sahifalar yil davomida takrorlanmaydi (№ 1 — b. 1–200, № 2 — b. 201–400...).

9. Raqamli obyekt identifikatorlari

DOI - xalqaro ekspert va axborot hamjamiyati tomonidan ilmiy maqolalarning eng muhim atributi sifatida tan olingan, chunki u maqolani (yoki boshqa obyekt) to'g'ri aniqlash, to'liq matnini topish va uni to'g'ri iqtibos qilish, nashrlarni va ularga havolalarni aniq bog'lash imkonini beradi. Har bir maqolada DOI.org platformasidan ro'yxatdan o'tgan va barcha (References, ORCID Ids, Funder Registry Ids, Funding award numbers, Text mining URLs, License URLs, Similarity Check URLs, Abstracts) meta ma'lumotlar joylashtirilgan bo'lishi kerak

10. Ingliz tilidagi -ma'lumotlar tarkibi

Jurnalning ingliz tilidagi sahifasi bo'lishi kerak, hatto jurnaldagi maqolalar faqat o'zbek tilida bo'lsa ham.

11. Jurnalning nashriyot sahifasida quyidagilar bo'lishi kerak:

a) jurnal nomining barcha variantlari (shu jumladan transliteratsiya qilingan, hatto ingliz tilida sarlavha bo'lsa ham, lekin havolalarda keltirilishi mumkin bo'lgan o'zbek tilida ham mavjud);

b) nashrning tashkil etilgan yili;

c) davriylik;

d) asoschisi;

e) nashriyot;

f) nomini o'zgartirish tarixi (agar mavjud bo'lsa) va hokazo.;

g) maqsad va vazifalar - maqsad va ko'lam-jurnalning mavzusi va maqsadli auditoriyasi haqida qisqacha (bir necha qatorda) ma'lumot;

i) tahririyat jamoasining to'liq tafsilotlari - tahririyat / tahririyat a'zolari (agar mavjud bo'lsa); tahririyat xodimlari;

j) tahririyat manzili, aloqalar;

k) turli ma'lumotlar bazalarida indeksatsiyalash haqida ma'lumot va boshqalar.

Tahririyatdagi ma'lumotlar uning a'zolari - tashkilot - ish joyi, shahar (O'zbekiston uchun) va mamlakat (boshqa a'zolar uchun), xalqaro ilmiy bazalardagi profiliga havola (scopus, web of science va boshqalar) geografiyasini qisqacha ko'rsatishi kerak.

Darajalar va unvonlar haqidagi ma'lumotlar qisqartirilgan shaklda ko'rsatilishi kerak.

Agar jurnal mavzusi yetarlicha keng ko‘lamli bo‘lsa, tahririyatning har bir a‘zosi uchun qaysi bo‘lim uchun javobgarligini (tahririyatdagi roli) ko‘rsatish.

Ingliz tili qismdagi muharrirlarning familiyalari o‘zbek tilidagi matnlarda odatdagidan teskari ketma-ketlikka ega bo‘lgan ingliz tilidagi qoidalarga muvofiq taqdim etilishi kerak: ism, otasining ismi, familiyasi; ism, otasining ismi, familiyasi; ism, otasining ismi va familiyasining bosh harflari. Lekin aksincha emas.

To‘liq otasining ismi, qoida tariqasida, ko‘rsatilmaydi, ammo otasining ismini e‘tiborsiz qoldirish ham maqbul emas, bu xalqaro ilmiy bazalar muharrirlarni tekshirishda xatolarga olib kelishi mumkin. Bu maqolalarda mualliflarning to‘liq ismlarini taqdim etishga ham tegishli.

12. Nashrning Mundarijasi o‘zbek va ingliz tillarida

Mundarija sahifasida, nashr etilgan maqolalari ro‘yxatiga qo‘shimcha ravishda, nashrning chiqish ma‘lumotlari (jurnal nomi, yili, hajmi, raqami) berilishi kerak.

Ingliz tilidagi Contents sahifasida jurnalning nomi ingliz tilida yoki ikki tilda bo‘lishi kerak. Agar inglizcha nom ishlatilmasa, o‘zbek lotin grafikasiga foydalanish.

Mundarija/Contents o‘zbek va ingliz tillarida birlashtirilgan xolda berilishi mumkin (ikkita ustunga parallel ravishda), lekin ularni ikkita alohida sahifaga bo‘lish afzaldir.

13. Maqolalarning sarlavha sahifasi: dizayn, ma‘lumotlarning to‘liqligi, metadata, chiqish ma‘lumotlari

Jurnaldagi barcha maqolalar yangi sarlavha sahifasidan boshlanishi kerak.

Muqova sahifasida maqolaning chiqishi va metama‘lumotlari mavjud bo‘lib, ular katta bo‘lsa, ikkita sahifaga joylashtirilishi mumkin.

Metama‘lumotlarni ikki tilda ikkita ustunga joylashtirish yoki ingliz tilidagi Metama‘lumotlarni o‘lchamiga sezilarli darajada kamaytirish va uni qayta ishlash uchun noqulay joyga joylashtirish maqsadga muvofiq emas.

Muqova sahifasida quyidagilar mavjud:

- a) maqolaning barcha kerakli chiqish ma‘lumotlari: jurnal nomi, yili, hajmi, raqami, sahifa diapazoni;
- b) Raqamli obyekt identifikatori raqami;
- c) muallif ORCID
- d) maqolaning asosiy metama‘lumotlari: sarlavha, mualliflar, mansublik, muallifning xulosasi ("Abstract"), kalit so‘zlar;
- e) minnatdorchilik / Acknowledgements (agar odamlarga minnatdorchilik va tadqiqotlarni moliyalashtirish to‘g‘risida ma‘lumotlar bo‘lsa);
- f) maqoladan iqtibos keltirish bo‘yicha tavsiyalar;

g) aloqa qiluvchi shaxs haqida ma'lumot;

Sarlavha sahifasida maqola yoki bo'lim maqolalarining turini ko'rsatish muhimdir (asl maqola / Original Paper; Sharh maqola / Review; qisqa xabar / Short Communication; muharrirga xatlar / Letters va boshqalar.), jurnalda qabul qilingan maqolalarning turlariga qarab.

Agar jurnalda o'quvchilarga iqtibos keltirish uchun ilova keltirilmagan bo'lsa / iqtibos uchun / For citation / How to cite / Cite this article maqolalarda maqola chiqishidagi sahifalar oralig'ini ko'rsatish lozim. Bunday holda, jurnalning nomi, sahifalar bilan chiqish ma'lumotlari (kolontitul) ostiga joylashtirilishi mumkin.

Oldingi maqola tugagan sahifadagi keyingi maqolani boshlab, maqolalarni bitta sahifaga ("tanlovda") joylashtirish mutlaqo qabul qilinishi mumkin emas.

E'tiroflar bo'limi - agar maqola yozilgan tadqiqot uchun moliyaviy yordam kiritilishi lozim. Shunga ko'ra, bu aniq shaxslarga minnatdorchilik uchun ham amal qiladi.

Maqolaning metama'lumotlarni o'zbek va ingliz tillarida turli sahifalarda va maqolaning matnini yangi sahifadan alohida ajratish mumkin emas. Butun maqola indeksatsiyadan o'tishi kerak, chunki metadata maqolaning bir qismidir.

14. Ingliz tilidagi metadata (References siz): maqolaning asosiy qismida joylashgan joy, dizayn

Jurnalni xalqaro nashrga tayyorlashning eng to'g'ri usuli- o'zbek tilidagi metadata orqasidagi sarlavha sahifasida ingliz tilidagi metadata blokini joylashtirish (agar maqola o'zbek tilida bo'lsa). Bunday holda, sarlavha sahifasida darhol o'zbek va ingliz tillaridagi maqola haqidagi ma'lumotlar, shu jumladan lotin / ingliz tilidagi jurnal nomi va boshqa chiqish ma'lumotlari bo'lishi kerak.

O'zbek tilidagi maqolalar uchun maqolaning oxirida barcha ingliz tilidagi Meta ma'lumotlarni joylashtirish maqbuldir, ammo maqolaning boshida ikki tilli meta ma'lumotlarga ega maqolalar yaxshiroq qabul qilinadi, o'qiladi va qayta ishlanadi.

Maqolaning sarlavha sahifasida meta ma'lumotlarning almashinishi maqolaning tiliga bog'liq: agar maqola o'zbek tilida bo'lsa, birinchi navbatda o'zbek tilidagi meta ma'lumotlar bloki beriladi; agar maqola ingliz tilida bo'lsa, birinchi navbatda ingliz tilidagi metama'lumotlar keladi.

Maqolalarni o'zbek yoki ingliz tillarida nashr etadigan ikki tilli jurnallarda har bir maqola matn tilidan qat'i nazar, ikki tilda (o'zbek va ingliz tillarida) meta ma'lumotlarga ega bo'lishi kerak.

Agar ingliz tilidagi metadata maqolaning oxirida o'zbek tilidagi jurnalda joylashtirilgan bo'lsa, unda ushbu blokda maqolani xalqaro ilmiy bazalarda qayta ishlash uchun barcha kerakli ma'lumotlar, shu jumladan maqolaning chiqish

ma'lumotlari - jurnalning nomi, yili, hajmi, raqami, sahifalar ko'rsatiladi (agar ular ingliz tiliga maqolalarning kolontitulga kiritilmagan bo'lsa).

Maqolalar metadata ma'lumotlarini nashr oxirida joylashtirish mumkin emas hisoblanadi (annotations, kalit so'zlar, muallif mansubliklar).

Izohlardagi abzaslar oraligi, shuningdek, qizil chiziqlar o'rtasida katta bo'shliqlar qoldirish mumkin emas, chunki Referat maqola mazmunini ochib beradigan yagona axborot bloki sifatida qabul qilinishi kerak).

Agar jurnal maqolalari IMRAD sxemasi (yoki shunga o'xshash) bo'yicha tuzilgan bo'lsa, unda annotatsiya xam IMRAD tuzilishida izohlar bo'lishi mantiqan to'g'ri keladi. Agar maqolaning tuzilishi IMRAD tizimida shakllanmagan bo'lsa, unda mualliflardan referatda IMRAD tuzilishiga rioya qilishni talab qilish mumkin emas.

15. Maqola sarlavhalari: yozish

Maqola sarlavhalari uchun bosh harflar bilan yozish uslubini qo'llash talab etiladi.

16. Mualliflarning to'liq ismini lotin harflarda yozish

Maqolalarning ingliz tilidagi meta ma'lumotlarida mualliflarning ingliz va boshqa roman tillarda qabul qilingan to'liq ismlarini keltirish qoidalariga rioya qilish kerak. Agar "o'zbek" versiya ishlatilsa, familiyani ism va otasining ismidan vergul bilan ajratish kerak.

Nashriyot sahifasida va jurnal veb-saytida muharrirlarning ismlarini yozishda ham ushbu qoidaga rioya qilish kerak.

To'liq otasining ismini yozish odatiy hol emas, lekin amerikalik, inglizcha ismlarni yozish misolida otasining ismini tushirib qoldirish maqbul emas.

17. Mualliflar Affiliatsiyasi

Maqoladagi mualliflarning mansubligi mualliflar haqidagi boshqa ma'lumotlardan, shu jumladan unvonlari, darajalari, lavozimlaridan aniq ajratilishi kerak.

Affilyatsialar, mualliflar haqidagi barcha ma'lumotlar, mansublikdan tashqari, maqola oxirida Informatsiya ob avtorax / Information about the authors / Mualliflar haqidagi ma'lumotlar bo'limiga o'tkazilishi kerak. **Affiliatsiyasi** siz mualliflar tashkilotlari haqidagi ma'lumotlardan tashqari, ularning elektron pochta manzillari va ORCID ko'rsatilishi kerak.

18. Maqoladagi mualliflar haqida ma'lumot, ORCID

Maqolalardagi mualliflar haqidagi ma'lumotlarga ularning identifikatsiya raqami **ORCID** ni kiritish kerak.

Mualliflar uchun ko'rsatmalarga qo'lyozmani jurnalga topshirishda **ORCID** identifikatorini taqdim etish talabini kiritish kerak.

Muallif haqidagi ma'lumotlar — sarlavha, daraja, lavozimlar, xizmatlar, kontaktlar metadata mansubligidan alohida joylashtiriladi, qoida tariqasida, maqolaning oxirida, referatlardan oldin yoki keyin. Biroq, ish joyi haqidagi ma'lumotlar metama'lumotlarda ham, ushbu bo'limda ham takrorlanishi mumkin.

19. Maqola muallifi-aloqa qiluvchi shaxs haqida ma'lumot

Maqola nashr etilgandan keyin yozishmalar uchun mas'ul bo'lgan muallif — so'zlar (kontaktlar uchun/ Corresponding author)) yoki grafikalar (konvert) bilan aloqa qiluvchi shaxs haqidagi ma'lumotlarni ajratib ko'rsatish lozim. Elektron pochta manzilini ko'rsatish kifoya.

20. Muallifning xulosasi (annotatsiya) hajmi va tuzilishi:

Abstraktning hajmi shunday bo'lishi kerakki, u maqolaning asosiy mazmunini aks ettirishi shart.

Sohasiga qarab, hajm 100-150 so'zdan (masalan, matematika, kimyo) 200-250 so'zgaacha (boshqa fanlar) bo'lishi mumkin.

300 yoki undan ortiq so'zlarning izohlari, qoida tariqasida, qisqartirilishi mumkin.

Ilmiy maqolalarning tezislarida umumiy so'zlar va noaniq, ahamiyatsiz jumlar bo'lmasligi, qisqa va ma'lumotli bo'lishi, eng muhim tadqiqot natijalarini, shu jumladan maqolaning asosiy kalit so'zlarini (shuningdek, izohdan keyingi kalit so'zlarni) aks ettirishi kerak.

Agar maqola **IMRAD** tuzilishiga ega bo'lsa, Referat, qoida tariqasida, bir xil tuzilishga ega bo'lishi kerak. Referat mantiqiy tuzilishi va shartli ravishda bo'limlarni o'z ichiga olishi kerak: tadqiqotni asoslash, usullar (eksperimental maqolalar uchun), natijalar, xulosa (shu jumladan maqolaning ilmiy yangiligini tasdiqlash)

21. Maqolalar: tuzilishi, hajmi, tili

Jurnaldagi har qanday ilmiy maqola kirish qismini (kirish va Introduction / Xulosalar / Conclusion) ajratib ko'rsatishga imkon beradigan tuzilishga ega bo'lishi kerak. Agar maqola **IMRAD** tuzilishida bo'lmasa ham, har qanday holatda bu bo'limlar bo'lishi kerak. Qolgan bo'limlarni tematik sarlavhalar bilan ajratib ko'rsatish lozim.

Tahrirlovchilar tegishli mavzudagi yetakchi jurnallarda ilmiy maqolalar va sharhlarning maqbul hajmini aniqlashlari, mualliflar uchun ko'rsatmalarda hajm talablarini belgilashlari va o'zlari ushbu talabga aniq rioya qilishlari kerak.

Maqolalar hajmi shunday bo'lishi kerakki, tadqiqot mazmunini to'liq ochib beradigan matn va illyustratsiyalar unga mos kelishi kerak.

Mualliflar nashr etilgan matnlarni ajratishga yoki nashrlar sonini ko'paytirish uchun kichik, ahamiyatsiz tadqiqotlar yozishga intilishganda, muharrirlar bunday holatlar bilan kurashishlari kerak.

O'z jurnalining tan olinishi va ishonchliligini (shuning uchun iqtibos) izlayotgan muharrirlar barcha jurnal maqolalarining yuqori sifatli bo'lishini ta'minlashga harakat qilishlari va shunga mos ravishda maqolalarni tanlash va ko'rib chiqish jarayoniga qo'yiladigan talablarni oshirishlari kerak.

22. Rasmlar / jadvallar: ingliz tilida sifat va dizayn

Jurnalda yuqori sifatli illyustrativ materialni taqdim etishga intilish juda muhimdir.

Ilyustratsiyalar aniq bo'lishi, xalqaro standartlarga muvofiq tuzilgan jadvallar kabi (afzal) bo'lishi kerak.

O'zbek tilidagi matnlarda, imzolar, tushuntirishlar, illyustratsiyalarni nomlanishi (afsonalar) (fotosuratlar, diagrammalar va boshqalar), jadvallar parallel ravishda ikki tilda- o'zbek va ingliz tillarida tuzilishi kerak.

Maqolalar matni illyustratsiyalar tavsifidan iborat bo'lmasligi kerak.

23. Adabiyotlar: tarkibi, manbalar soni (adabiyotlar ro'yxati hajmi)

Qo'lyozmalarni qabul qilishda mas'ul muharrir/kotib ma'lumotnomalar sifatiga alohida e'tibor berishi kerak.

Bir nechta istisnolardan tashqari, barcha ma'lumotnomalarda ma'lumotlar bazasida indekslangan ingliz va o'zbek tilidagi manbalarga havolalar bo'lishi kerak.

Taqdim etilgan qo'lyozmalarning adabiyotlar ro'yxatidagi har bir ma'lumotnomaning sifatini tekshirish kerak.

Adabiyotlar ro'yxatida ko'rsatilgan barcha havolalar maqola matniga kiritilishi kerak.

Jurnalda foydalanish va mualliflar uchun ko'rsatmalarga jurnal tomonidan qabul qilingan uslubdan foydalanish talabini kiritish muhimdir (Vancouver /Harvard).

Jiddiy ilmiy tadqiqotlar uchun asos bo'la olmaydigan darsliklar, o'quv qo'llanmalar, ma'lumotnomalar, lug'atlar, maqolalar to'plamlari, dissertatsiyalar va boshqa kichik tirajli nashrlarning iqtiboslarini minimallashtirish kerak.

Adabiyotlar ro'yxatida keltirilgan manbalar Raqamli obyekt identifikatoriga ega bo'lish muhim (agar mavjud bo'lsa).

Adabiyotlar ro'yxatlari hajmi mavzular bo'yicha xalqaro jurnallardagi adabiyotlar ro'yxatlarining o'rtacha hajmining o'rtacha yoki taxminan 50% ga to'g'ri kelishi ma'qul (ma'lumotlardan hisoblab chiqilgan <http://scimagojr.com>).

Ilmiy maqolalarning adabiyotlar ro'yxatining o'rtacha hajmini hisoblashda, sharh jurnallarida adabiyotlar ro'yxati hajmi (Reviews of... Advances... va hokazo.)

hisobga olinmaydi. Shu bilan birga, ushbu jurnallar uchun sharh maqolalarining adabiyotlar ro'yxatlarining o'rtacha hajmini hisoblash mumkin.

24. Adabiyotlar: taqdimotning bibliografik uslublari (standartlari)

Lotin alifbosidagi adabiyot manbalarining ro'yxati sarlavhali bo'lishi kerak (*References* ili *Bibliography*) ma'lumotnomalar yoki bibliografiya (oxirgi sarlavha ba'zan gumanitar jurnallarda ishlatiladi).

Adabiyotlar va havolalar ro'yxatini ikkita mustaqil qismga yoki havolalar / havolalar sarlavhasi bilan ikkita parallel ustunga bo'lish maqsadga muvofiqdir.

Istisno tariqasida, bitta raqam ostida birlashtirilgan tavsifning ikkita variantini bir xil adabiyotlar ro'yxatida — rus va lotin tillarida joylashtirish joizdir, lekin faqat rus tilidagi manbalarga havolalar kam bo'lgan taqdirda (bitta ma'lumot). Bunday holda, lotinlashtirilgan nomni rus tilidagi yangi satrdan joylashtirish maqsadga muvofiqdir, lekin rus tilidagi tavsifdan keyin darhol bitta satrda emas. Agar adabiyotlar ro'yxati ko'p sonli rus tilidagi manbalardan iborat bo'lsa, ushbu ro'yxatlarni ikkita alohida bo'limga bo'lish kerak.

Lotin adabiyoti ro'yxatidagi havolalar — *References*-ingliz tilida so'zlashadigan foydalanuvchilar tomonidan o'qilishi kerak va keltirilgan asosiy manbalarga kirish kerak.

Shuning uchun bu juda muhimdir:

A) mualliflarga va o'zlariga havolalarni tekshirishda asl maqoladagi ingliz tilidagi ma'lumotlardan foydalanishni taklif qilish - lotin grafikasida mualliflarning to'liq ismi, maqolaning ingliz tilidagi sarlavhasi; bu mualliflar uchun ko'rsatmalarda tavsiya sifatida ko'rsatilishi kerak;

b) agar keltirilgan maqolalarda ingliz tilidagi metama'lumotlar bo'lmasa, maqolaning sarlavhasini ingliz tiliga tarjima qilish kerak (parafraz); mualliflarning ismlarini transliteratsiya qilinadi;

v) jurnallarning rus tilidagi nomlari transliteratsiya qilinishi kerak; jurnalda (Xalqaro ilmiy baza) iqtibos keltirish va parallel ingliz tilidagi nomdan foydalanishni tavsiya etadigan jurnallar bundan mustasno.;

d) maqola sarlavhasining tarjimasi bilan bibliografik tavsif oxirida maqola tili ko'rsatiladi (*In Uzb.*);

ye) agar keltirilgan maqolada raqamli obyekt identifikatori bo'lsa, uni tavsif oxirida ko'rsatish kerak;

f) agar keltirilgan manbada raqamli obyekt identifikatori bo'lmasa, lekin internetda joylashtirilgan bo'lsa, tavsifga uning joylashgan joyining URL manzilini kiritish tavsiya etiladi;

g) agar bibliografik tavsifda chiqish ma'lumotlarining harf belgilari (hajmi, soni, sahifalari) bo'lsa, unda manba tilidan qat'i nazar, ular inglizcha so'zlarning qisqartmasi bilan ifodalanishi kerak

(vol., no., pp.).

Agar ma'lumotnomalarda xalqaro ilmiy bazada hech qachon indekslanmaydigan manbalar (monografiyalar, to'plamlardagi maqolalar, indekslanmagan konferensiyalar hisobotlari) bo'lsa, ularning mualliflarining ismlari tanlangan transliteratsiya tizimiga muvofiq transliteratsiya qilinishi va nashrlarning sarlavhalari va maqolalarning sarlavhalari to'liq tarjima qilinishi mumkin. Ingliz tili. Tavsif oxirida to'liq matnning tilini ko'rsatish kerak

manba (*In Russ.*, *In Uzb.*, *In Chin.*), ingliz tilida nashrni qidirishni chalg'itmaslik va istisno qilmaslik uchun.

Roman tillarga havolalar asl tilda (nemis, fransuz, ispan, italyan va boshqalar) qoldiriladi.

Adabiyotlar ro'yxati ma'lumotnomalarini tuzishda xalqaro standartlardan biri tanlanishi va uni jurnaldagi barcha ma'lumotnomalar uchun istisnosiz ishlatilishi kerak; tavsif standartlarini maqoladan maqolaga o'zgartirishga yo'l qo'yilmaydi (hatto nufuzli muallif buni talab qilsa ham).

Bitta transliteratsiya tizimini tanlash va uni barcha maqolalarda ishlatish kerak. Eng keng tarqalgan transliteratsiya tizimlari BSI, BGN, LC. ISO 9.95 standarti va unga asoslangan GOST 7.79—2000 transliteratsiya tizimi maqsadga muvofiq emas.

Mualliflar uchun ko'rsatmalar References lar dizayniga qo'yiladigan talablarni o'z ichiga olishi va lotin tilida ro'yxatlarni tayyorlash uchun standartni tavsiya qilishi kerak.

Ma'lumotnomalarni tayyorlash uchun ma'lumot ro'yxatini boshqarish tizimlaridan biri (Reference Managers) — Mendeley, EndNote, Zotero, Citethisforme va boshqalardan foydalanish kerak.

25. Maqoladagi bo'lim: qo'lyozmani qabul qilishdan nashrga o'tish sanalari

Maqolalarning o'tish davri haqidagi minimal ma'lumot qo'lyozma olingan sana hisoblanadi.

Shuningdek, qo'lyozma ko'rib chiqilgandan keyin olingan sana va nashrga qabul qilingan sanani ko'rsatish tavsiya etiladi.

Bu ma'lumotlar ingliz tilida ham bo'lishi kerak.

Ma'lumotlar muqova sahifasida yoki har bir maqolaning oxirida joylashtirilishi kerak.

26. Veb-sayt: ma'lumotlarning to'liqligi, to'liq matnlarning mavjudligi

Har bir jurnalning o'z mustaqil **veb-sayti** bo'lishi kerak. Universitet yoki institut veb-saytida uchinchi yoki to'rtinchi darajadagi kichik bo'limlarda emas.

Mukammal veb-saytisiz jurnalni xalqaro ilmiy bazalarda ko'rib chiqish uchun taqdim etish tavsiya etilmaydi.

27. Joriy nashrlari yoki ularning tarjima qilingan nusxalari quyidagi xalqaro ilmiy ma'lumotlar bazalari va iqtibos xalqaro tan olingan ilmiy nashlar bazalaridan kamida bittasiga kirgan taqdirda yuqorida ko'rsatilgan talablar majburiy hisoblanmaydi.

Web of Science, Scopus, Astrophysics Data System, PubMed, MathSciNet, zbMATH, Chemical Abstracts, Springer, Agris, IEEE Xplore, ERIC, SciELO, CINAHL, PsycINFO, AGRICOLA, Chemistry Citation Index, IEEE Computer Society Digital Library, GeoRef.